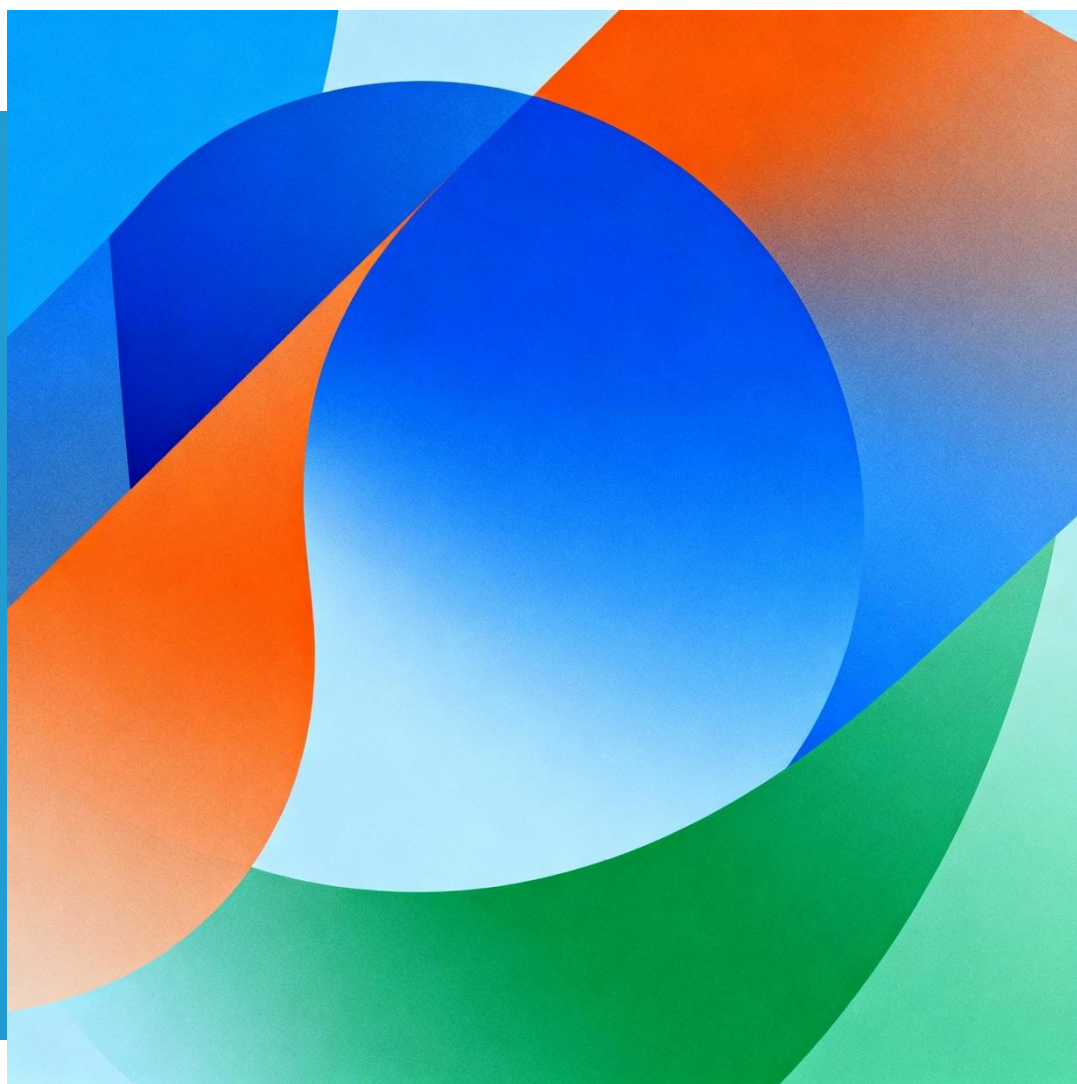

Příručka CCBE k používání generativní AI advokáty

2. října 2025

Tento obrázek s názvem *Jednota v rozmanitosti* byl vytvořen programem Perplexity.

Obsah

Shrnutí	3
1. Úvod	7
2. Umělá inteligence – základy	8
2.1 Klíčové charakteristiky generativní AI (GenAI)	8
2.2 Jak je generativní AI definována z právního hlediska?	8
2.3 Regulační přístupy ke generativní AI	9
3. Generativní AI v právní praxi – využití, přínosy a rizika	12
3.1 Využití nástrojů generativní AI advokáty	12
3.2 Přínosy generativní AI v právní praxi	12
3.3 Rizika používání generativní AI	13
3.3.1 Ochrana soukromí a osobních údajů	13
3.3.2 Halucinace	13
3.3.3 Zaujatost a servilnost	14
3.3.4 Nedostatek transparentnosti	14
3.3.5 Duševní vlastnictví a související práva	15
3.3.6 Kybernetická bezpečnost	15
3.3.7 Podvody	15
4. Využití generativní umělé inteligence v právní praxi a profesní povinnosti advokátů	16
4.1 Mlčenlivost	16
4.2 Profesní způsobilost	18
4.3 Nezávislost	19
4.4 Transparentnost a informovanost klienta	20
4.5 Konflikt zájmů	20
5. Úvahy do budoucna	21
6. Závěr	23
Příloha	24

Shrnutí

Cílem této příručky je zvýšit povědomí o tom, co je generativní umělá inteligence (GenAI), vysvětlit její současné využití v právní praxi a poukázat na potenciální příležitosti a rizika spojené s jejím používáním. Příručka si rovněž klade za cíl upozornit na aspekty související s plněním profesních povinností advokátů. Zabývá se současným využitím GenAI, jejími přínosy a nejnaléhavějšími otázkami, které by měla advokátní profese zohlednit. V tomto smyslu se zabývá výhradně profesní etikou a předpisy platnými pro advokátní praxi. Tuto příručku mohou využívat advokáti, advokátní komory a advokátní kanceláře / právní praxe při snaze o zajištění odpovědného používání GenAI.

Klíčovou charakteristikou, která odlišuje systémy GenAI od jiných systémů umělé inteligence, je schopnost vytvářet nový obsah ve formě textu, obrazu, zvuku nebo videa.

Pokud jde o **definici GenAI**, právní předpisy EU, konkrétně nařízení o umělé inteligenci (AI Act), generativní AI výslovně nedefinuje ani neupravuje. GenAI je spíše podmnožinou „systémů umělé inteligence“ a zpravidla také „systémů umělé inteligence obecného použití“, definovaných v článku 3 nařízení o umělé inteligenci. Definice systému AI používaná OECD odkazuje přímo na systémy GenAI: „Generativní systémy AI, které vytvářejí „obsah“ – včetně textu, obrazu, zvuku a videa [...]“.

GenAI spadá do působnosti **různých právních předpisů** a politických iniciativ. V EU zavádí nařízení o umělé inteligenci (AI Act 2023) rámec založený na posouzení rizik, který se vztahuje na všechny poskytovatele a uživatele systémů AI na trhu EU, bez ohledu na jejich původ. Systémy AI jsou rozděleny do čtyř kategorií, z nichž každá podléhá odlišné úrovni regulace a povinností. V USA je regulační přístup smíšený a kombinuje federální prezidentské exekutivní nařízení a pokyny federálních agentur, právní předpisy na úrovni států a sektorová doporučení. Na mezinárodní úrovni je Rámcová úmluva Rady Evropy o umělé inteligenci a lidských právech, demokracii a právním státě první právně závaznou mezinárodní smlouvou o AI, jejímž cílem je zajistit, aby činnosti v oblasti AI byly v souladu s lidskými právy, demokracií a právním státem.

Využití nástrojů GenAI mezi advokáty v posledních několika letech výrazně vzrostlo a zahrnuje oblasti, jako jsou právní rešerše, analýza a shrnutí dokumentů nebo překlady. Mezi očekávané **přínosy** patří zvýšení efektivity, kvalitnější právní rešerše a vyšší kvalita práce. To může vést k potenciálním úsporám nákladů, rychlejšímu zpracování případů, lepší alokaci zdrojů v rámci advokátní praxe a většímu zaměření na kvalitativní, nikoli rutinní úkoly. Použití GenAI může rovněž zlepšit přístup ke spravedlnosti pro osoby, kteří mají v současné době omezený nebo nedostatečný přístup k právním službám.

Ačkoli nástroje GenAI mají potenciál zlepšit efektivitu a podpořit poskytování právního poradenství a služeb, je důležité zvážit **rizika** spojená s jejich používáním a jejich dopady na profesní povinnosti advokátů. Mezi ně patří:

- **Ochrana soukromí a osobních údajů:** Uživatelé, kteří pracují s nástroji GenAI, mohou nevědomky poskytovat vstupní data, která jsou následně používána k dalšímu trénování modelu. Bez jasného informování ze strany provozovatelů systémů mohou jednotlivci neúmyslně zveřejnit důvěrné nebo citlivé informace, aniž by si byli vědomi potenciálních rizik.
- **Halucinace:** K takzvaným halucinacím dochází, když systémy GenAI a jiné systémy AI generují fakticky nepřesné nebo nelogické odpovědi. V kontextu právních služeb může výstup GenAI vytvářet zcela fiktivní judikaturu, neexistující soudní případy nebo soudní stanoviska, nesprávně přepisovat výroky soudců či právním teoretikům nebo konstruovat zdánlivě věrohodné, ale zcela smyšlené právní argumenty.
- **Zaujatost a servilnost:** Zaujatost v GenAI označuje systematické chyby nebo zkreslení, které vyplývají z trénovacích dat, návrhu modelu nebo algoritmických procesů. Tato zkreslení mohou neúmyslně reprodukovat či posilovat existující společenské předsudky, což vede k nespravedlivým či nepřesným výstupům. Servilnost v GenAI označuje tendenci systémů AI, zejména velkých jazykových modelů, generovat odpovědi, které se přizpůsobují vnímaným preferencím či předsudkům uživatele, často nadměrným souhlasem nebo příliš pozitivní zpětnou vazbou. AI proto může upřednostnit generování příjemných odpovědí před poskytováním přesných nebo kritických informací, což může vést k zavádějícím nebo nevyváženým výstupům.
- **Nedostatek transparentnosti:** Transparentnost systémů AI znamená míru srozumitelnosti a otevřenosti, s jakou tyto systémy fungují, a umožňuje uživatelům porozumět, jakým způsobem jsou činěna rozhodnutí. Jedná se zejména o zpřístupnění informací o algoritmech, zdrojích dat a rozhodovacích procesech tak, aby byly srozumitelné. V současné době vykazují prakticky všechny systémy GenAI tzv. fenomén „černé skříňky“, kdy jsou jejich interní rozhodovací procesy netransparentní a obtížně interpretovatelné. Pro advokáty je tak obtížnější ověřit přesnost a spolehlivost obsahu generovaného AI, což může ohrozit kvalitu právního poradenství nebo podání.
- **Duševní vlastnictví:** Otázka vlastnictví vstupních a výstupních dat je při používání nástrojů GenAI zásadní. K trénování těchto nástrojů mohou být použita data chráněná autorskými právy a/nebo bez licence a zároveň existuje riziko porušení autorských práv, pokud vstupní data obsahující autorská díla vedou k rozpoznatelným výstupům.
- **Kybernetická bezpečnost:** Stejně jako u všech digitálních technologií může používání nástrojů GenAI přinést a zhoršit rizika kybernetické bezpečnosti, včetně možnosti zneužití zranitelnosti systému subjektu s nekalými úmysly.
- **Podvody:** Podvody související s GenAI mohou zahrnovat deepfakes, syntetické identity i podvody založené na umělé inteligenci, které mohou pro advokáty představovat významné riziko. Deepfakes mohou například přinášet rizika, jako je vydávání se za jinou osobu nebo manipulace se systémy rozpoznávání obličeje, což může vést k poškození reputace advokáta nebo úniku citlivých informací.

Klíčové profesní povinnosti

Používání nástrojů GenAI se dotýká několika základních principů advokátní profese, jak jsou stanoveny v Chartě základních principů evropské advokacie CCBE a příkladech v Modelovém etickém kodexu CCBE. Mezi nejdůležitější z nich patří důvěrnost a odborná způsobilost. Jak však tato příručka ukazuje, používání GenAI se sebou nese také otázky týkající se dalších základních principů, například těch, které se týkají interakcí se soudy a s profesními kolegy.

- **Důvěrnost:** Používání nástrojů GenAI může představovat riziko odhalení důvěrných informací klienta. Důvodem je především to, že některé z těchto nástrojů mohou být nastaveny tak, že využívají zadané podněty (prompty), nahrané dokumenty, obrázky nebo zvukové soubory pro další trénování modelu. Advokáti by proto neměli zadávat žádné osobní, důvěrné nebo jiné údaje týkající se klienta do uživatelského rozhraní GenAI, například ve formě promptů nebo dotazů, pokud nejsou zavedena odpovídající ochranná opatření. Advokáti by navíc měli rozumět povaze operací zpracování dat poskytovatelem GenAI, jako je následné použití promptů k trénování modelu AI nebo sdílení dat s třetími stranami.
- **Odborná způsobilost:** Povinnost advokáta být odborně způsobilý se neomezuje pouze na znalost práva a předpisů, ale zahrnuje také povinnost seznámit se s technickým produktem, který bude používán pro výkon profese. Aby advokáti dokázali předejít nebo zmírnit rizika spojená s používáním nástrojů GenAI v právní praxi, měli by (tam, kde to povaha věci vyžaduje) ověřovat výstup GenAI před jeho použitím ve své práci, rozumět možnostem a omezením všech technologií, které při práci používají, včetně GenAI, a chápat kontexty, v nichž GenAI využívají, jakož i dopady a rizika takového použití. Advokáti by také měli absolvovat příslušná školení a řídit se dostupnými doporučeními a pokyny svých příslušných advokátních komor ohledně používání GenAI v právní praxi (jsou-li k dispozici).
- **Nezávislost:** Používání GenAI advokáty přináší výzvy, pokud jde o zachování profesionální objektivity. Tyto výzvy vyplývají zejména ze zaujatosti a servility systémů AI, kdy AI může generovat doporučení, která reprodukují existující zkreslení a nemusí dostatečně respektovat konkrétní okolnosti a potřeby klienta. Advokáti, kteří se spoléhají na tyto nástroje, riskují, že si tato zkreslení převezmou, což může ovlivnit jejich chování a narušit jejich povinnost poskytovat nestranné poradenství.
- **Transparentnost a informování klienta:** Stejně jako u jiných technologií a nástrojů platí, že pokud lze rozumně předpokládat, že informovaný klient by měl vůči použití GenAI pro daný účel námitky, stanovil by podmínky nebo by měl jiné výhrady, měl by advokát být vůči klientovi transparentní.
- **Další základní principy:** Advokáti, kteří používají obsah generovaný AI bez náležitého ověření, mohou čelit sankcím za profesní pochybení a/nebo pohrdání soudem, žalobám pro zanedbání péče, poškození zájmů klienta či ztrátě klientovy důvěry, jakož i poškození vlastní profesní reputace. V této souvislosti by advokáti měli také dbát na další základní principy uvedené v Chartě, jako je důstojnost a čest advokátní profese, integrita a dobrá

pověst jednotlivého advokáta, loajalita vůči klientovi a dodržování zásad právního státu a spravedlivého výkonu spravedlnosti. Dále používání GenAI může ohrozit dodržování pravidel o střetu zájmů, protože systémy AI mohou být trénovány na důvěrných informacích pocházejících z více advokátních kanceláří a od různých klientů nebo k nim mít přístup, což může vést k neúmyslnému sdílení informací či vzniku střetu zájmů.

Úvahy do budoucna

Příručka uzavírá zmínkou o několika úvahách, které se již začínají jevit jako zřejmé a které si zaslouží budoucí reflexi a pečlivé sledování, jako je samoregulace profese a její nezávislost v kontextu dominantního postavení několika technologických společností na trhu, vzdělávání a profesní rozvoj právníků, jakož i využívání veřejně dostupných údajů o právních zástupcích pro výcvik GenAI a jeho dopady na práva duševního vlastnictví nebo podvody.

1. Úvod

Cílem této příručky je zvýšit povědomí o tom, co je generativní umělá inteligence (GenAI), vysvětlit její současné využití v právní praxi a poukázat na potenciální příležitosti a rizika spojené s jejím používáním. Příručka si rovněž klade za cíl upozornit na aspekty týkající se dodržování profesních povinností advokátů s využitím Charty základních principů evropské advokacie CCBE,¹ inspirací z Modelového etického kodexu CCBE,² a v neposlední řadě také s ohledem na nařízení EU o umělé inteligenci³. Tato příručka může být nápomocná advokátům, advokátním či advokátním kancelářím/právníckým praxím při snaze zajistit odpovědné využívání GenAI.

CCBE si je vědoma, že oblast generativní AI se rychle mění a vyvíjí. Proto je pravděpodobné, že poznatky týkající se současné technologie, která jsou uvedena v této příručce, budou zastaralé nebo dokonce překonané ještě před jejím zveřejněním. Z tohoto důvodu se CCBE snažila zaměřit na stálé profesní povinnosti a základní příležitosti a rizika spojené s GenAI.

CCBE rovněž reflektuje širší dopady používání AI v právní praxi i mimo ni, jakož i její společenský dopad. Řada těchto úvah je uvedena na konci tohoto dokumentu bez další analýzy. Podobně se tato příručka nebude zabývat používáním nástrojů AI v širším justičním systému, ale zaměří se na to, jak je používají advokáti a co by měli či neměli při jejich využití činit.

Tato příručka se navíc nezabývá základní terminologií nástrojů AI, jako je zpracování přirozeného jazyka (NLP), metriky výkonnosti nebo tréninkové datové sady, protože tyto jsou již podrobně analyzovány v dřívějších publikacích CCBE, zejména v příručce CCBE „Guide on the use of AI-based tools by lawyers and law firms in the EU” (2022).⁴

¹ Charta základních principů evropské advokacie a Etický kodex evropských advokátů:

https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/DEONTOLOGY/DEON_CoC/EN_DEON_CoC.pdf

² Modelový etický kodex evropských advokátů (2021):

https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/DEONTOLOGY/DEON_CoC/EN_DEONTO_2021_Model_Code.pdf

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1689 ze dne 13. června 2024, kterým se stanoví harmonizovaná pravidla pro umělou inteligenci [...], Úř. věst. L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>

⁴ Příručka k používání nástrojů umělé inteligence pro advokáty a advokátní kanceláře v EU (2022): [EN_ITL_20220331_Guide-AI4L.pdf](https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/DEONTOLOGY/DEON_CoC/EN_ITL_20220331_Guide-AI4L.pdf)

2. Generativní umělá inteligence – základy

2.1 Klíčové charakteristiky generativní AI

Klíčovou charakteristikou, která odlišuje systémy GenAI od jiných systémů AI, je schopnost vytvářet nový obsah ve formě textu, obrazu, zvuku nebo videa.

Systémy GenAI fungují tak, že analyzují vstupní data v jejich kontextu a rozpoznávají vzorce, na jejichž základě generují výstupy. Toto kontextové vnímání jim umožňuje vytvářet obsah, který odpovídá požadovanému tónu, stylu a tématu. Dokáží se přizpůsobit různým stylům, jako jsou umělecké styly, tón nebo hudební žánry.

Modely GenAI fungují na základě pravděpodobnostních vlastností, které vycházejí z matematických principů pravděpodobnosti a statistiky. To umožňuje modelům GenAI provádět předpovědi a generovat obsah na základě naučených datových distribucí. Modely jako GPT-4o používají pravděpodobnostní distribuce k určení dalšího slova ve větě, čímž zajišťují, že generovaný text je souvislý a kontextově vhodný. To zahrnuje výpočet podmíněné pravděpodobnosti slova vzhledem k předchozím slovům, což pomáhá vytvářet plynulý a přirozeně znějící text.⁵

Tyto systémy se neustále vyvíjejí prostřednictvím iterativního trénování na velkých a rozmanitých datových sadách. Jak jsou tyto systémy vystaveny většímu množství nebo jiným datům, mění se jejich schopnost generovat obsah.⁶

Stejně jako všechny ostatní systémy umělé inteligence jsou i systémy GenAI založeny na strojovém učení, fungují s různou mírou autonomie a na základě vstupu a/nebo dat odvozují, jak generovat výstup. Většina modelů GenAI používá k zpracování a generování dat techniky hlubokého učení, zejména neuronové sítě.

2.2 Jak je generativní AI právně definována?

V evropské unii nařízení EU o umělé inteligenci (AI Act) generativní umělou inteligenci výslovně nedefinuje ani neupravuje. GenAI je spíše podmnožinou „systémů AI“ a často také „systémů AI pro obecné účely“, jak jsou definovány v článku 3 zákona o AI.⁷

Nařízení EU o umělé inteligenci používá definici systému AI, která se do značné míry opírá o definici „AI“ podle OECD: „strojový systém navržený tak, aby fungoval s různou mírou autonomie a který může po nasazení vykazovat adaptivitu a který pro dosažení explicitních nebo implicitních

⁵ Adam Zewe, Vysvětlení: Generativní AI, Jak fungují výkonné generativní systémy AI, jako je ChatGPT, a čím se liší od jiných typů umělé inteligence?, <https://news.mit.edu/2023/explained-generative-ai-1109>, vyhledáno dne 24. února 2025.

⁶ To může fungovat oběma směry – vysoce kvalitní data povedou k vysoce kvalitnímu generovanému obsahu a naopak.

⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1689 ze dne 13. června 2024, kterým se stanoví harmonizovaná pravidla pro umělou inteligenci a kterým se mění nařízení (ES) č. 300/2008, (EU) č. 167/2013, (EU) č. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 a (EU) 2019/2144 a směrnic 2014/90/EU, (EU) 2016/797 a (EU) 2020/1828 (nařízení EU o umělé inteligenci), Úř. věst. L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>

cílů odvozuje ze vstupu, jak generovat výstupy, jako jsou predikce, obsah, doporučení nebo rozhodnutí, jež mohou ovlivnit fyzické nebo virtuální prostředí“ (článek 3 odst. 1).

Článek 3 nařízení EU o umělé inteligenci v bodě 63 definuje obecný model umělé inteligence (model GPAI) jako: *„model AI, včetně případů, kdy je tento model AI trénován velkým množstvím dat s využitím vlastního dohledu ve velkém měřítku, který vykazuje významnou obecnost a je schopen kompetentně plnit širokou škálu různých úkolů bez ohledu na způsob, jakým je daný model uveden na trh, a který lze začlenit do různých navazujících systémů nebo aplikací, s výjimkou modelů AI, které se používají pro činnost výzkumu, vývoje nebo činnosti prototypů před jejich uvedením na trh.“*

Článek 3 odst. 66 definuje systém GPAI jako *„systém AI založený na obecném modelu AI, který je schopen sloužit různým účelům, a to jak pro přímé použití, tak pro integraci do jiných systémů AI“.*

Nařízení EU o umělé inteligenci rovněž definuje schopnosti s vysokým dopadem, které se vztahují na nejvýkonnější modely GPAI, jako *„schopnosti, které odpovídají schopnostem zaznamenaným v nejpokročilejších obecných modelech AI nebo je překračují“.*

Mimo EU se OECD v důvodové zprávě k aktualizované definici systému umělé inteligence OECD výslovně odkazuje na generativní systémy AI: *„[g]enerativní systémy AI, které vytvářejí „obsah“ – včetně textu, obrazu, zvuku a videa – získaly značnou dynamiku. Ačkoli lze například nahlížet na generování textu jako na sekvenci rozhodnutí o výstupu konkrétních slov (nebo predikcí slov, která by se pravděpodobně objevila v určitém kontextu), systémy pro generování obsahu se staly natolik významnou kategorií systémů umělé inteligence, že jsou v současné revidované definici zahrnuty jako samostatná kategorie výstupů.“*⁸ Na základě těchto úvah OECD aktualizovala definici výstupů systémů AI z „predikcí, doporučení nebo rozhodnutí“ na „predikce, obsah, doporučení nebo rozhodnutí“.

Definice systému umělé inteligence podle OECD byla rovněž použita jako základ pro přípravu článku 2 Rámcové úmluvy Rady Evropy o umělé inteligenci, lidských právech, demokracii a právním státě.⁹

Obdobné úvahy lze nalézt v pokynech Evropské komise k definici umělé inteligence, které rovněž uvádějí, že *obsah jako kategorie výstupu může být z technického hlediska chápán jako sekvence „predikcí“ nebo „rozhodnutí“, a to vzhledem k převaze tohoto typu výstupu v generativních systémech AI, ačkoli je ve 12. bodě odůvodnění nařízení EU o umělé inteligenci uveden jako samostatná kategorie výstupu.*¹⁰

2.3 Regulační přístupy ke generativní AI

GenAI spadá do oblasti působnosti různých právních předpisů a politických iniciativ. Zprvé mohou existovat právní předpisy, které se zaměřují na konkrétní aspekty AI. Zadruhé, vzhledem k tomu, že použití AI je v současné době velmi rozšířené, mohou existovat i jiné předpisy, které se

⁸ OECD, Důvodová zpráva k aktualizované definici systému umělé inteligence OECD (březen 2024), strana 9: https://www.oecd.org/en/publications/explanatory-memorandum-on-the-updated-oecd-definition-of-an-ai-system_623da898-en.html

⁹ Rámcová úmluva Rady Evropy o umělé inteligenci a lidských právech, demokracii a právním státě: <https://rm.coe.int/1680afae3c>

¹⁰ Evropská komise (2025), Pokyny k definici umělé inteligence stanovené nařízením (EU) 2024/1689 (AI Act) C(2025) 924 v konečném znění, bod 56: <https://ec.europa.eu/newsroom/dae/redirection/document/112455>

na ni vztahují, jako jsou pravidla na ochranu soukromí a osobních údajů či předpisy upravující použití AI ve vzdělávání, zaměstnání nebo lékařském výzkumu.

Podle AI Indexu Stanfordské univerzity přijalo v roce 2024 opatření v podobě regulace umělé inteligence 37 ze 126 států, zatímco v roce 2022 to byl pouze jeden stát.¹¹ Podle Mind Foundry navrhlo nejméně 69 států více než 1 000 politických iniciativ nebo právních předpisů souvisejících s AI.¹²

Nejnámějším právním předpisem je nařízení EU o umělé inteligenci (EU AI Act), které bylo přijato v roce 2023 a vstoupilo v platnost v srpnu téhož roku. Nařízení EU o umělé inteligenci zavádí rámec založený na hodnocení rizik, který se vztahuje na všechny poskytovatele a uživatele systémů umělé inteligence na trhu EU, bez ohledu na jejich původ. Systémy umělé inteligence jsou klasifikovány do čtyř kategorií, z nichž každá podléhá odlišné úrovni regulace a povinností:

- nepříjemné riziko (zakázané praktiky), vysoké riziko, jako je sociální skórování, manipulativní nebo vykořisťující AI, nebo některé formy biometrické identifikace ve veřejných prostorech,
- vysoké riziko, kdy systémy AI podléhají řadě požadavků, včetně posouzení shody, transparentnosti, lidského dohledu, kvality dat a registrace v databázi EU. Mezi potenciální oblasti použití s vysokým rizikem patří použití AI v justičním systému,
- omezené riziko, kdy systémy AI podléhají povinnostem transparentnosti, například povinnosti zveřejnit, že interakce probíhá s AI, či že obsah byl vytvořen AI (např. deepfakes),
- minimální riziko, které se vztahuje na většinu systémů AI a které nepodléhá žádné další regulaci nad rámec obecného práva EU.

Nařízení EU o umělé inteligenci rovněž obsahuje zvláštní pravidla platná pro obecné systémy AI (GPAI), podle nichž tyto systémy podléhají požadavkům na transparentnost a dokumentaci, přičemž pro modely s vysokou výkonností platí přísnější pravidla. Nařízení EU o umělé inteligenci tak zahrnuje jak pravidla týkající se samotných systémů AI, jako je správa a řízení dat, posuzování a zmírňování rizik, technická dokumentace a vedení záznamů, tak pravidla týkající se konkrétních aplikací systémů AI, jako je umělá inteligence určená k použití jako produkt nebo bezpečnostní součást produktu, na který se vztahují zvláštní právní předpisy EU.

V USA byl dosud regulační přístup kombinací federálních exekutivních nařízení, odvětvových pravidel a zákonů na úrovni států (zejména v Coloradu a Kalifornii). Po změně americké administrativy na počátku roku 2025 je však tento přístup nyní zpochybňován, zejména s ohledem na desetiletý zákaz regulace AI na úrovni států.¹³

Na mezinárodní úrovni představuje Rámcová úmluva Rady Evropy o umělé inteligenci a lidských právech, demokracii a právním státě první právně závaznou mezinárodní smlouvou v oblasti umělé inteligence, jejímž cílem je zajistit, aby činnosti spojené s AI byly v souladu s lidskými právy, demokracií a právním státem. Mezi regulované aspekty patří takové zásady a oblasti, jako je lidská

¹¹ AI: Dokáže správa dohnat technologii v roce 2024? Světové ekonomické fórum, 1. března 2024:

<https://www.weforum.org/stories/2024/03/ai-advances-governance-2024/>

¹² Regulace AI ve světě – 2025, MindFoundry, 25. ledna 2025, zobrazeno 16. dubna 2025:

<https://www.mindfoundry.ai/blog/ai-regulations-around-the-world>

¹³ Exekutivní příkaz prezidenta Trumpa k odstranění překážek amerického vedení v oblasti AI, 23. ledna 2025 (který ruší exekutivní příkaz prezidenta Bidena k bezpečnému, spolehlivému a důvěryhodnému vývoji a používání AI):

<https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/01/removing-barriers-to-american-leadership-in-artificial-intelligence/>

důstojnost a autonomie, rovnost a nediskriminace, ochrana soukromí a údajů, transparentnost a dohled, odpovědnost a spolehlivost, spolehlivost a bezpečné inovace, jakož i posuzování a zmírňování rizik. Úmluva je otevřena k podpisu všem státům po celém světě a jejím cílem je stanovit společné standardy pro důvěryhodnou umělou inteligenci.¹⁴ Dosud úmluvu podepsaly Andorra, Gruzie, Island, Norsko, Moldavsko, San Marino, Spojené království, Izrael, USA a EU.¹⁵

Používání systémů umělé inteligence, včetně GenAI, advokáty obvykle podléhá profesním povinnostem platným v dané jurisdikci a dalším zákonům, jimž jsou advokáti běžně podřízeni.

Kromě toho existuje několik odvětvových iniciativ, které se zabývají používáním AI v justici, zejména Evropská etická charta o používání umělé inteligence (AI) v justičních systémech a jejich prostředí, přijatá Evropskou komisí pro efektivitu justice (CEPEJ) Rady Evropy.¹⁶

Mezi další iniciativy patří vydávání pokynů pro profesionály v justici a pro advokáty (seznam příslušných pokynů je uveden v příloze 1).

¹⁴ Rámcová úmluva Rady Evropy o umělé inteligenci a lidských právech, demokracii a právním státě:

<https://rm.coe.int/1680afae3c>

¹⁵ Rada Evropy otevírá k podpisu vůbec první globální smlouvu o umělé inteligenci, 5. září 2024:

<https://www.coe.int/en/web/portal/-/council-of-europe-opens-first-ever-global-treaty-on-ai-for-signature>

¹⁶ Evropská etická charta CEPEJ o používání umělé inteligence (AI) v justičních systémech a jejich prostředí: <https://www.coe.int/en/web/cepej/cepej-european-ethical-charter-on-the-use-of-artificial-intelligence-ai-in-judicial-systems-and-their-environment>

3. Generativní AI v právní praxi – využití, přínosy a rizika

3.1 Využití nástrojů GenAI advokáty

Není třeba mít velký zájem o nové technologie, aby si člověk všiml významného nárůstu využívání AI, zejména nástrojů GenAI, a to jak obecně, tak v právní praxi. Podle Mezinárodní zprávy o generativní AI v právu společnosti LexisNexis (průzkumy provedené v březnu a červenci 2023 v USA, Velké Británii, Francii a Kanadě) bylo 89 % advokátů obeznámeno s GenAI, 41 % ji použilo k jakémukoli účelu a 15 % ji použilo k právním účelům.¹⁷

Nedávný průzkum Thomson Reuters Institute naznačuje, že pět nejčastějších oblastí využití GenAI v advokátních kancelářích, které ji již používají nebo plánují používat, jsou právní řešerše, revize dokumentů, příprava podání či právních stanovisek (briefs/memos), sumarizace dokumentů a příprava korespondence.¹⁸

V poslední době je stále více funkcí umělé inteligence integrováno do běžného softwaru prostřednictvím pravidelných aktualizací. Uživatelé si přitom často nemusí být vědomi toho, že daná funkce komunikuje s modelem GenAI, protože tato informace není jasně a snadno dostupná v nastavení (nabídce) ani na jiném místě.

Poskytovatelé systémů AI výrazně zvýšili produkci nových systémů/modelů. Mnoho řešení AI je nabízeno jako specializované nástroje pro právní praxi, které advokátům umožňují efektivnější práci. Mezi nejvýznamnější patří specializované nástroje pro právní řešerši a přípravu dokumentů, trénované na právních datech nebo s nimi propojené.

3.2 Přínosy generativní AI v právní praxi

Použití GenAI v právní praxi přináší řadu potenciálních přínosů, pokud je nastaveno a používáno správně a bezpečně. Patří mezi ně zvýšení efektivity (například automatizované vytváření dokumentů, rychlá analýza velkého množství podkladů nebo zefektivnění komunikace s klienty), rozšířené možnosti právního výzkumu (například rychlejší a přesnější vyhledávání relevantní judikatury, analýza databází nebo identifikace vývojových trendů v právu) a vyšší kvalita práce (například díky snížení chybovosti, kontrole dodržování předpisů nebo standardizaci procesů).

To může vést k potenciálním úsporám nákladů, rychlejšímu zpracování případů, lepšímu rozdělení zdrojů v rámci advokátní kanceláře a většímu zaměření na kvalitativní úkoly namísto

¹⁷ LexisNexis, Mezinárodní zpráva o generativní AI v právu (22. srpna 2023), strana 6:

<https://www.lexisnexis.com/pdf/lexisplus/international-legal-generative-ai-report.pdf>

¹⁸ 2024 Generativní AI v profesionálních službách, Thomson Reuters Institute:

<https://www.thomsonreuters.com/en/reports/2024-generative-ai-in-professional-services>

rutinních. V neposlední řadě to může také vést ke zlepšení služeb pro klienty, a to například prostřednictvím: rychlejších reakčních časů, lepšího odhadu nákladů (např. očekávané pracovní zátěže na základě analýzy velkého množství dokumentů), lepší klientské podpory a lepší dostupnosti advokátů pro znevýhodněné osoby. GenAI tak má potenciál změnit každodenní pracovní rutinu advokátů a umožnit jim například soustředit se na strategické poradenství a rozvoj nových specializací. Průzkum společnosti Thomson Reuters skutečně uvádí, že respondenti z právního sektoru poukázali na „potenciál GenAI pro úsporu nákladů, její schopnost umožnit profesionálům věnovat více času úkolům s vysokou přidanou hodnotou a její potenciál pomáhat při kontrolách kvality“.¹⁹

3.3 Rizika používání generativní AI

Ačkoli nástroje GenAI mají potenciál zlepšit efektivitu a podpořit poskytování právního poradenství a služeb, je důležité zvážit rizika spojená s jejich používáním a jejich dopady na profesní povinnosti advokátů. Níže uvedená rizika závisí na konkrétním způsobu použití, přičemž některé případy použití s sebou nesou významná rizika (např. dotazy na právní radu), zatímco jiné mohou představovat menší rizika.

3.3.1 Ochrana soukromí a osobních údajů

Systémy GenAI se spoléhají na rozsáhlé tréninkové datasety což představuje primární riziko: uživatelé, kteří s těmito nástroji pracují na konkrétních úkolech, mohou nevědomky poskytovat vstupní data, která mohou být následně použita k dalšímu učení modelu. Bez jasného informování ze strany provozovatelů systémů mohou jednotlivci neúmyslně zveřejnit důvěrné nebo citlivé informace, aniž by si byli vědomi možných rizik.

Další potenciální riziko vyplývá z možnosti, že poskytovatelé nebo prodejci nástrojů GenAI mohou mít přístup jak ke vstupním, tak k výstupním datům. Osobní a jiné důvěrné informace mohou být vědomě či nevědomě zahrnuty do datasetů použitých k trénování systému AI nebo mohou být generovány v rámci jeho fungování.

V současné době není z technologického hlediska jasné, zda lze taková data smazat a jak by právní předpisy na ochranu osobních údajů řešily uplatňování práv subjektů údajů v kontextu GenAI a osobních údajů. To také může vést k obavám v oblasti ochrany osobních údajů - a to jak ohledně toho, jaké osobní údaje byly použity, tak i ohledně toho, zda se takové osobní údaje mohou objevit ve výstupech.

3.3.2 Halucinace

Takzvané halucinace vznikají tehdy, když GenAI nebo jiné systémy umělé inteligence generují fakticky nepřesné nebo nelogické odpovědi.²⁰ To může být způsobeno několika faktory, jako jsou

¹⁹ Tamtéž

²⁰ Slovník pojmů: Základy generativní AI: <https://mitsloanedtech.mit.edu/ai/basics/glossary/> ; IBM: Co jsou halucinace AI?: <https://www.ibm.com/think/topics/ai-hallucinations>; Halucinace AI: Průvodce s příklady, Data Camp: <https://www.datacamp.com/blog/ai-hallucination>

omezení trénovacích dat, pravděpodobnostní charakter modelů AI, kontextové neporozumění, nadměrná generalizace nebo generování syntetických dat.²¹

V kontextu právních služeb může výstup GenAI vytvářet zcela smyšlenou judikaturu, neexistující soudní případy nebo soudní stanoviska, nesprávně připisovat výroky soudcům nebo právním akademikům, nebo konstruovat zdánlivě přesvědčivé, avšak zcela smyšlené právní argumenty. Stejně tak může vytvářet fiktivní výklady právních předpisů, vymýšlet právní zásady, nesprávně prezentovat aktuální stav práva v konkrétní jurisdikci nebo vytvářet nepravdivé souvislosti mezi právními pojmy.²²

3.3.3 Zaujatost a servilnost

Zaujatost v GenAI označuje systematické chyby nebo zkreslené výstupy, které vyplývají z trénovacích dat, návrhu modelu nebo algoritmických procesů. Tyto zaujatosti mohou neúmyslně reprodukovat či zesilovat existující společenské předsudky, což vede k nespravedlivým nebo nepřesným výstupům.

Servilnost v GenAI označuje tendenci systémů AI, zejména velkých jazykových modelů, generovat odpovědi, které se přizpůsobují vnímaným preferencím či předsudkům uživatele, často nadměrným souhlasem nebo příliš pozitivní zpětnou vazbou.²³ Toto chování vzniká proto, že modely AI jsou trénovány na rozsáhlých datasetech, které obsahují vzorce lidské komunikace, v nichž jsou souhlas a pozitivní posilování běžné. V důsledku toho může AI upřednostňovat generování příjemných odpovědí před poskytováním přesných nebo kritických informací, což může vést k zavádějícím nebo nevyváženým výstupům.

3.3.4 Nedostatek transparentnosti

Transparentnost systémů AI znamená míru srozumitelnosti a otevřenosti, s jakou tyto systémy fungují, a umožňuje uživatelům porozumět, jakým způsobem jsou činěna rozhodnutí. Jedná se zejména o zpřístupnění informací o algoritmech, zdrojích dat a rozhodovacích procesech tak, aby byly srozumitelné. V současné době vykazují prakticky všechny systémy GenAI tzv. fenomén „černé skříňky“, kdy jsou jejich interní rozhodovací procesy netransparentní a obtížně interpretovatelné. To znamená, že ani samotní vývojáři či poskytovatelé těchto systémů nedokážou plně vysvětlit, jak byly konkrétní výstupy vytvořeny.

To pro advokáty představuje významné výzvy: zaprvé je obtížnější ověřit a důvěřovat přesnosti a spolehlivosti obsahu generovaného AI, což může ohrozit kvalitu právního poradenství nebo podání. Zadruhé to vyvolává obavy ohledně důvěrnosti informací o klientech poskytovaných

²¹ Když se AI mýlí: Řešení halucinací a zaujatosti AI, MIT Management:

<https://mitsloanedtech.mit.edu/ai/basics/addressing-ai-hallucinations-and-bias/>; Halucinace: Proč si AI vymýšlí a co se s tím dělá, CNET, 1. dubna 2024: <https://www.cnet.com/tech/hallucinations-why-ai-makes-stuff-up-and-whats-being-done-about-it/>

²² Viz například: Newyorským advokátům byly uloženy sankce za použití falešných případů ChatGPT v právních spisech | Reuters: <https://www.reuters.com/legal/new-york-lawyers-sanctioned-using-fake-chatgpt-cases-legal-brief-2023-06-22/>; Advokátní kancelář č. 42 podle počtu zaměstnanců může čelit sankcím za použití falešných citací případů generovaných umělou inteligencí (ABA Journal, 10. února 2025): <https://www.abajournal.com/news/article/no-42-law-firm-by-headcount-could-face-sanctions-over-fake-case-citations-generated-by-chatgpt>

²³ Servilita v generativních chatbotech s umělou inteligencí, NN Group, 12. ledna 2024: <https://www.nngroup.com/articles/sycophancy-generative-ai-chatbots/>

systémům AI, zejména pokud jsou tato data ukládána, znovu používána nebo neúmyslně zahrnuta do dalšího tréninku systému, což může potenciálně vést k porušení povinnosti mlčenlivosti.

3.3.5 Duševní vlastnictví a související práva

Vlastnictví vstupních a výstupních dat je klíčovým problémem při používání nástrojů GenAI. K trénování těchto nástrojů mohou být použita data chráněná autorskými právy a/nebo bez licence a existuje rovněž riziko porušení autorských práv, pokud vstupní data obsahující autorská díla vedou k rozpoznatelným výstupům.

Další problémy mohou vyvstat ohledně vlastnických ustanovení obsažených v podmínkách služeb a smlouvách. Smlouvy o používání nástrojů GenAI mohou obsahovat ustanovení, která umožňují dodavateli AI znovu použít vstupní data k dalšímu zdokonalování svého systému. Některé smlouvy navíc mohou uvádět, že poskytovatel či dodavatel AI si ponechává vlastnická práva k výstupním datům. Ještě závažnější problémy spojené s nedostatkem transparentnosti mohou nastat tehdy, když poskytovatelé GenAI uplatní ochranu obchodního tajemství s cílem zadržet informace o svých systémech.

3.3.6 Kybernetická bezpečnost

Stejně jako u všech digitálních technologií může používání nástrojů GenAI přinést a zhoršit rizika kybernetické bezpečnosti, včetně možnosti zneužití zranitelnosti systému subjekty s nekalými úmysly.

Patří sem například častější a sofistikovanější phishingové útoky a útoky na kybernetickou bezpečnost (kyberzločinci využívají nástroje GenAI k zefektivnění svých útoků).

Nástroje GenAI mohou rovněž vytvářet nové vektory útoků. Jednou z takových metod jsou tzv. „prompt injections“, kdy jsou během zadávání dat do nástroje nenápadně vkládány určité příkazy, které manipulují nebo obcházejí omezení nástroje týkající se vstupů nebo výstupů dat, aby bylo možné provádět dříve zakázané činnosti.

Mezi další rizika v oblasti kybernetické bezpečnosti patří poškození dat nebo zdrojů (tzv. data poisoning) nebo poškození modelů (model poisoning), která mohou ohrozit chování a výstupy nástroje GenAI (např. zpětnovazební smyčky).

3.3.7 Podvody

Podvody spojené s GenAI představují narůstající hrozbu, přičemž deepfakes, syntetické identity a podvody řízené AI představují významné výzvy pro bezpečnostní systémy.²⁴ Například deepfakes založené na GenAI se staly mocným nástrojem pro krádeže identity. Mezi potenciální rizika patří výroba falešných dokumentů, vydávání se za jinou osobu či manipulace se systémy rozpoznávání obličejů, což může vést k poškození pověsti nebo úniku citlivých informací.

²⁴ Porozumění podvodům generativní AI: rizika a strategie prevence, Inscribe, 19. června 2024: <https://www.inscribe.ai/fraud-detection/generative-ai-fraud>

4. Využití generativní AI v právní praxi a profesní povinnosti advokátů

Používání nástrojů GenAI se dotýká několika základních principů advokátní profese, jak jsou stanoveny v Chartě základních principů evropské advokacie CCBE („Charta“)²⁵ a příkladech v Modelovém etickém kodexu CCBE²⁶. Mezi nejdůležitější z nich patří důvěrnost a odborná způsobilost. Jak však tato příručka ukazuje, používání GenAI se sebou nese také otázky týkající se dalších základních principů, například těch, které se týkají interakcí se soudy a s profesními kolegy. Některé důsledky diskutované v této příručce mohou být patrné až v dlouhodobém horizontu, jako například dopad na nezávislost advokátní profese nebo na budoucí vzdělávání a další profesní rozvoj advokátů.

Advokáti budou navíc muset dodržovat příslušnou legislativu v jurisdikcích, v nichž působí. Například v EU od 2. února 2025 vyžaduje nařízení EU o umělé inteligenci (podle článku 4), aby všechny organizace zajistily, že jejich zaměstnanci mají odpovídající znalosti o umělé inteligenci, bez ohledu na to, zda se podílejí na hodnotovém řetězci umělé inteligence jako poskytovatelé nebo uživatelé (nařízení EU o umělé inteligenci je také označuje jako „subjekty zavádějící systémy AI“ („deployers“)).

4.1 Mlčenlivost

Advokáti jsou povinni zachovávat důvěrnost komunikace se svými klienty, informací od klientů získaných a právních rad, které jim poskytují. Důvěrnost komunikace mezi klientem a jeho advokátem je chráněna principem profesního tajemství (známým také jako advokátní mlčenlivost).¹³ Základní princip b) Charty se týká „*práva a povinnosti advokáta zachovat klientovy záležitosti v tajnosti a respektovat profesní mlčenlivost*“ (a z toho vyplývající povinnosti vynaložit přiměřené úsilí k zabránění neoprávněnému nebo protiprávnímu přístupu k důvěrným informacím). Tato povinnost je jednou z nejdůležitějších profesních povinností a tvoří základ vztahu důvěry mezi advokátem a klientem v právním státě.

Článek o mlčenlivosti v Modelovém etickém kodexu CCBE stanoví, že: „*Advokát je vázán povinností mlčenlivosti. Je to povinnost advokáta a může být také jeho právem*“ (bod 2). Tentýž článek upřesňuje, že mlčenlivost se vztahuje na informace o klientovi nebo o záležitostech klienta. Takové informace může advokátovi poskytnout jeho klient nebo je advokát může získat v

²⁵ Charta základních principů evropské advokacie CCBE:

https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/DEONTOLOGY/DEON_CoC/EN_DEON_CoC.pdf

²⁶ Vzorový etický kodex CCBE:

https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/DEONTOLOGY/DEON_CoC/EN_DEONTO_2021_Model_Code.pdf

rámci výkonu své profesní činnosti (bod 4). Mlčenlivost se vztahuje také na dokumenty připravené advokátem, na všechny dokumenty doručené advokátem klientovi a na veškerou komunikaci mezi nimi (bod 5). Modelový článek nakonec ukládá advokátovi povinnost respektovat důvěrnost všech informací, které se v rámci jeho profesní činnosti dozví.

Povinnost mlčenlivosti se vztahuje na situace, kdy advokáti využívají nástroje GenAI v rámci své právní praxe. Vzhledem k rizikům spojeným s používáním GenAI, která byla popsána v předchozích kapitolách, si advokáti musí být vědomi toho, že:

- sami uživatelé (tj. advokáti) nesou odpovědnost za informace, které do systému zadávají, a již v okamžiku vkládání dat do systému, například formou promptů, mohou porušovat své profesní povinnosti a/nebo příslušné právní předpisy na ochranu údajů.²⁷
- data zadaná do uživatelského rozhraní mohou být poskytovatelem ukládána a znovu použita pro účely, jako je trénování nebo zpřesňování a vylepšování modelu AI, pokud není stanoveno jinak. To zahrnuje použití vstupů a historie konverzací uživatelů a jejich osobních údajů, včetně údajů o přihlášení/používání, analýzu, zlepšování a/nebo další rozvoj modelu;²⁸
- tento problém může být zvláště závažný v případě, že tentýž systém AI používají i jiné advokátní kanceláře;
- údaje poskytnuté nebo vložené do nástroje generativní AI mohou být rovněž zpřístupněny poskytovateli AI, jeho zaměstnancům nebo sdíleny s třetími stranami či dodavateli pro různé další účely. Ve většině případů jsou data vložená prostřednictvím uživatelského rozhraní zpracovávána třetí stranou, která AI systém provozuje, často prostřednictvím cloudových služeb nebo modelu AI-as-a-Service (AlaaS). Tato data mohou zahrnovat osobní údaje a důvěrné informace o klientech. Přenos osobních údajů a údajů klientů musí striktně odpovídat právním předpisům o ochraně osobních údajů a povinnostem profesní mlčenlivosti.²⁹
- poskytovatelé AI si nemusí být vědomi povahy dat poskytnutých uživatelem a toho, že se může jednat o osobní údaje nebo důvěrné údaje klientů. Poskytovatel AI tak může neúmyslně nakládat s takovými údaji jako s běžnými daty;
- Nástroje GenAI jsou stále častěji integrovány do mnoha každodenních nástrojů, které advokáti často používají, jako jsou překladatelské nástroje, čtečky PDF, textové editory či navigační aplikace. Uživatelé (advokáti) si nemusí uvědomovat, že tyto nástroje používají AI. Většina, ne-li všechny, z těchto nástrojů jsou založeny na cloudu.³⁰ Stejnou opatrnost je třeba zachovávat při práci s důvěrnými informacemi i při používání těchto nástrojů.

²⁷ „Důvěrnost konverzací s AI: co se stane s daty, která zadáváme jako prompty?“ Stefanelli & Stefanelli, 20. ledna 2025: <https://www.studiolegalestefanelli.it/en/insights/confidentiality-of-conversations-with-ai-what-happens-to-the-data-we-enter-as-prompts/>

²⁸ Viz například: Stefanelli & Stefanelli (výše), Docusign FAQs pro AI (aktualizováno v prosinci 2024, přístup 20. února 2025): https://support.docusign.com/s/document-item?language=en_US&bundleId=fzd1707173174972&topicId=uss1707173279973.html&LANG=enus, Zásady ochrany osobních údajů OpenAI (4. listopadu 2024, přístup 20. února 2025): <https://openai.com/en-GB/policies/privacy-policy/> nebo Zásady ochrany osobních údajů společnosti Anthropic (19. února 2025, přístup 20. února 2025): <https://www.anthropic.com/legal/privacy>

²⁹ Pokyny CCBE k používání cloud computingu advokátními komorami a advokáty 27. 2. 2025: https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/IT_LAW/ITL_Guides_recommendations/EN_ITL_20250227_CCBE-guidelines-on-the-use-of-cloud-computing-by-lawyers.pdf

³⁰ Tamtéž

Při zvažování použití GenAI pro práci s klienty musí advokátní kanceláře a advokáti brát v úvahu právní předpisy na ochranu osobních údajů platné pro každou společnost, další zákony upravující ochranu duševního vlastnictví, obchodních tajemství nebo neosobních údajů, a profesní pravidla, která upravují výkon advokacie. Profesní pravidla se vztahují na veškerá data kající se klienta.

Shrňme-li výše uvedené, advokátní kanceláře a advokáti by se měli řídit následujícími zásadami:

- nezadávat žádné osobní, důvěrné nebo jiné údaje týkající se klienta do uživatelského rozhraní GenAI (např. jako prompt/požadavek), pokud nejsou zavedena příslušná bezpečnostní opatření. Ta mohou zahrnovat například:
 - smluvní závazky poskytovatele GenAI zacházet s údaji jako s důvěrnými³¹ nebo uplatňovat nulovou dobu uchovávání dat;
 - uzavření smlouvy o ochraně osobních údajů (DPA), podle které budou vložená data použita pouze pro účely advokátní kanceláře nebo advokáta; nebo
 - zavedení příslušných technických bezpečnostních opatření nebo provoz systémů AI lokálně nebo v zabezpečeném prostředí kontrolovaném danou advokátní kancelář.
- analyzovat smluvní podmínky poskytovatele AI a porozumět tomu, jak jsou vložená data používána. Pokud je k dispozici nastavení AI systému, je vhodné jej upravit tak, aby se zabránilo přístupu a sdílení dat; a
- za účelem ochrany informací, které mají v držení, dodržovat standardy kybernetické bezpečnosti, příslušné právní předpisy na ochranu údajů a deontologické povinnosti, včetně zpracování dat v EU/EHP, je-li to vhodné.

4.2 Profesní způsobilost

Advokáti nesou odpovědnost za svou práci, za poskytované právní rady a úkony, které činí (vůči soudům či jiným orgánům). Za tímto účelem jsou mimo jiné povinni průběžně aktualizovat a rozvíjet své odborné znalosti a profesní dovednosti a sledovat technologický vývoj, který má dopad na jejich praxi.

Požadavek profesní způsobilosti je zakotven v jednom ze základních principů (g) Charty, který zdůrazňuje: „Advokát by si měl být vědom přínosů a rizik spojených s používáním příslušných technologií ve své praxi.“ Tento princip se odráží také v modelovém článku o vztazích s klienty, kde bod 2.2 zní: „Advokáti si udržují své profesní dovednosti prostřednictvím kontinuálního vzdělávání v právních a dalších oblastech souvisejících s výkonem povolání.“ Komentář dále upřesňuje, že: „Odborné zastupování vyžaduje právní znalosti, dovednosti, pečlivost a přípravu, které jsou pro přiměřeně nezbytné pro poskytování právních služby. Advokáti jsou schopni poskytovat takové odborné zastupování pouze tehdy, pokud drží krok s neustálými a rychlými změnami práva a technologického prostředí, ve kterém působí.“

Povinnost odborné způsobilosti advokáta se neomezuje pouze na právní předpisy, ale zahrnuje také povinnost seznámit se s technickým produktem, který bude využit při výkonu profese. V daném kontextu mohou takové znalosti advokátovi efektivně pomoci posoudit a zmírnit rizika související s používáním nástrojů GenAI.

³¹ Tamtéž

Aby advokáti předešli rizikům uvedeným v předchozích kapitolách, nebo je při používání nástrojů GenAI v právní praxi minimalizovali, měli by:

- ověřit výstup GenAI před jeho použitím ve své práci,³² pokud to daný úkol vyžaduje;
- pochopit schopnosti a omezení všech technologických řešení, která používají ve své práci, včetně GenAI;
- rozumět různým kontextům, ve kterých GenAI používají, a důsledkům a rizikům, které z takového použití vyplývají;
- absolvovat příslušná školení (nebo prostudovat jiné materiály), aby měli přehled o možnostech a omezeních nástrojů AI a o rizicích, která mohou při jejich používání vzniknout s dopadem na profesní povinnosti advokátů;
- využívat dostupné rady a pokyny svých příslušných advokátních komor ohledně použití GenAI v právní praxi (jsou-li k dispozici).

Advokáti, kteří používají obsah generovaný AI bez řádné verifikace, se mohou vystavit sankcím za profesní pochybení a/nebo pohrdání soudem, žalobám za nedbalost, poškození zájmů svých klientů a důvěry klienta ve svého advokáta, jakož i poškození vlastní profesní pověsti. V této souvislosti by si advokáti měli být vědomi také dalších základních principů obsažených v Chartě, a to:

- (d) důstojnost a čest advokátní profese a integrita a dobrá pověst jednotlivého advokáta. Komentář k Chartě uvádí, že: „[...] *advokát nesmí činit nic, co by poškodilo jeho vlastní pověst nebo pověst profese jako celku a důvěru veřejnosti v tuto profesi.*“ Používání neověřených výstupů, zejména pokud obsahují nesprávné, nepravdivé nebo zavádějící informace, může narušit důvěru v schopnost advokáta poskytovat kompetentní a spolehlivé poradenství.
- (e) loajalita vůči klientovi. Komentář k Chartě uvádí, že: „[...] *Klient musí být schopen důvěřovat advokátovi jako poradci a zástupci.* [...]“ Modelový článek o vztazích s klienty stanoví, že: „*Advokát musí vždy jednat v nejlepším zájmu klienta.*“ Používání neověřených výstupů v práci advokáta, zejména pokud obsahují nesprávné, nepravdivé nebo zavádějící informace, může ohrozit zájmy klienta; a
- (i) dodržování zásad právního státu a spravedlivého výkonu spravedlnosti. Komentář k chartě uvádí: „[...] *Advokát nesmí vědomě poskytovat soudu nepravdivé nebo zavádějící informace, ani lhát třetím osobám v rámci své profesní činnosti.* [...]“

Dále je třeba zmínit, že klienti si jsou stále více vědomi možností a rizik vyplývajících z používání GenAI jejich advokáty. Zatímco někteří klienti mohou od svých advokátů používání nástrojů AI vyžadovat, jiní klienti mohou požadovat, aby jejich advokát žádné AI nástroje, a zejména generativní AI, nepoužíval.

4.3 Nezávislost

Nezávislost advokátů je jedním ze základních principů advokátní profese, a proto je zahrnuta do Charty pod principem (a). Komentář k Chartě uvádí: „[...] *Advokát musí zůstat nezávislý i vůči*

³² Existují pouze určité kategorie úkolů, u nichž může být vhodné použít výstup bez nutné verifikace. Jedná se například o úkoly, které nepředstavují žádná nebo pouze minimální rizika, nebo pokud je příjemce výstupu nebo práce založené na výstupu komplexně informován o využití neověřeného výstupu AI a o souvisejících rizicích.

svému vlastnímu klientovi, má-li si zachovat důvěru třetích stran a soudů. Bez této nezávislosti vůči klientovi nelze zaručit kvalitu práce advokáta. [...]“

Modelový článek o nezávislosti v bodě 1.2 například uvádí: „*Při výkonu svého povolání musí být advokát nezávislý, prostý jakéhokoli vlivu, včetně vlivu, který může vyplývat z jeho osobních zájmů nebo vznikat v důsledku vnějšího tlaku. Advokát se proto musí vyvarovat jakéhokoli omezení své nezávislosti a neměl by kompromitovat své profesní standardy ve vztahu ke klientovi, soudu, třetím osobám či veřejným orgánům. [...]*“

Používání generativní AI advokáty přináší výzvy, pokud jde o zachování profesní objektivity. Tyto výzvy vyplývají zejména ze zaujatosti a servility systémů AI popsanych v předchozích kapitolách, kdy systém AI může vydávat doporučení, která reprodukuji existující zkreslení a nemusí dostatečně respektovat konkrétní okolnosti a potřeby klienta. Advokáti, kteří se spoléhají na tyto nástroje, riskují, že tato zkreslení převzou, což může ovlivnit jejich chování a narušit jejich povinnost poskytovat nestranné poradenství. Dalším rizikem je nadměrná závislost na výstupech, která může vést k „automatizační pohodlnosti“ a nahrazení lidského úsudku automatizovanými závěry. Toto riziko se ještě zvyšuje, pokud nedochází k dostatečné kontrole kvality a ověřování přesnosti výstupů a nedostatečné nezávislé právní analýze advokátem. Může rovněž vést k závislosti na (několika) poskytovatelích kvalitních nástrojů AI a jejich právních stanoviscích.

4.4 Transparentnost a informovanost klienta

Stejně jako u jiných technologií a nástrojů platí, že pokud lze důvodně předpokládat, že by informovaný klient měl námitky, stanovil podmínky nebo měl jiné výhrady k použití generativní AI pro daný účel, měl by advokát zajistit transparentnost vůči klientovi.

4.5 Konflikt zájmů

Advokáti by měli mít na paměti princip (c) Charty základních principů evropské advokacie, který se týká předcházení konfliktu zájmů: „*Pro řádný výkon své profese musí advokát předcházet konfliktu zájmů. [...]*“ Tento princip je rovněž obsažen v modelovém článku o konfliktu zájmů Modelového kodexu CCBE. Používání generativní AI advokáty může představovat riziko z hlediska dodržování povinností v oblasti konfliktu zájmů, protože systémy AI mohou být trénovány na důvěrných informacích od více klientů v rámci jedné advokátní kanceláře, nebo k nim mohou mít přístup, což může vést k neúmyslnému sdílení informací či konfliktům.³³

³³ K tomu může dojít i v případě, že systém AI používá pouze údaje o klientech jedné advokátní kanceláře, například pokud klient A je zastoupen v případě proti klientovi B a klient B sice v současné době není klientem kanceláře, ale v minulosti jím byl. Pokud jsou údaje o klientovi B stále uloženy v advokátní kanceláři a používány systémem AI, může se stát, že vlastní údaje klienta B budou použity v řízení vedeném proti němu.

5. Úvahy do budoucna

Doporučení uvedená v této příručce se zaměřují na nejaktuálnější otázky spojené s využíváním Gen AI advokáty. Tyto nástroje se však s největší pravděpodobností budou vyvíjet v důsledku technologických změn a s přibývajícími novými případy použití. To nepochybně ovlivní dlouhodobě to, jak by advokáti měli interpretovat své profesní povinnosti v nových kontextech.

Mezi budoucí otázky, které se již začínají objevovat a které si zaslouží budoucí reflexi a pečlivé sledování, patří:

- Samospráva profese a její nezávislost: Nástroje generativní AI a další technologie jsou z velké části vyvíjeny a uváděny na trh relativně malým počtem technologických poskytovatelů, kteří společně disponují značnou tržní silou a mohou určovat podmínky pro používání svých služeb. Vystává tedy otázka, zda by tím mohla být ovlivněna nezávislost profese jako celku.
- Vzdělávání a profesní rozvoj advokátů: nástroje AI mohou výrazně pomoci při plnění právních úkolů. Tyto nástroje by však neměly být používány bez řádného pochopení úkolů, které mají plnit. Proto je nezbytné, aby nebylo zanedbáváno školení advokátů v provádění základních úkolů. Některé nástroje AI mohou vyžadovat komplexní školení, aby bylo zajištěno jejich správné používání. Kromě toho by se některé dovednosti spojené s používáním AI, jako je například umění správně klást otázky generativní AI, aby bylo dosaženo správné odpovědi, nebo znalost jejího fungování, aby se předešlo chybám, mohly v budoucnu stát nezbytnou součástí profesního vzdělávání.
- Eroze profesních dovedností: Pokud je práce, která byla tradičně svěřována mladým právníkům za účelem jejich školení ve vypracovávání a revizi dokumentů, automatizována, vyvstává potřeba nového pohledu na jejich vzdělávání a je třeba zvážit, jak zajistit, aby bylo jejich školení posíleno v oblastech, kde by jinak mohlo dojít k úbytku jejich dovedností.
- Využívání veřejně dostupných dat advokátů k tréninku GenAI a jeho dopady na práva duševního vlastnictví: proces tréninku modelů GenAI může v některých případech zahrnovat rozsáhlé shromažďování a systematické prohledávání veškerých dostupných informací. Pro advokátní kanceláře to znamená, že jejich duševní majetek – například analýzy případů, legislativní příručky a specializované publikace – je shromažďován a integrován do tréninkových datasetů AI.
- Tento proces také transformuje profesionálně vytvořený obsah v tréninkový materiál, který může být následně využit k vývoji konkurenčních technologických řešení, čímž se intelektuální práce advokátních kanceláří fakticky stane surovinou pro společnosti vyvíjející AI. Ty mohou v budoucnu vyvinout nástroje, které by mohly konkurovat službám poskytovaným advokáty, aniž by na ně dopadaly stejné profesní povinnosti, a tedy ve výsledku zůstaly neregulované. Advokáti by proto měli zůstat ostražití ohledně toho, jak mohou být informace, které zveřejňují na svých webových stránkách nebo jinde, využity k vývoji potenciálně konkurenčních řešení. V době psaní tohoto dokumentu probíhaly

intenzivní diskuse a protesty vedené zástupci médií a kreativního průmyslu, kteří se stavěli proti neoprávněnému používání jejich originálních materiálů k trénování modelů GenAI.³⁴

- Podvody: stejně jako jsou již možné deepfake videa celebrit, bude možné vytvořit deepfake existující advokátní kanceláře za účelem podvodu na klientech? Nebo osob, které musí advokáti identifikovat v rámci postupů due diligence? Jak by advokáti odhalili a reagovali na deepfake živá online svědectví svědků? Jaká opatření by měla být přijata ke jejich předcházení?

Používání generativní AI zároveň vyvolává obecnější otázky, které by advokáti měli mít na paměti. Patří sem otázky související s pořizováním nástrojů AI používaných advokáty – kde a jak byly tyto nástroje vyvinuty a jaké skutečnosti musí advokáti a advokátní kanceláře zohlednit při nákupu těchto systémů pro profesionální použití.

³⁴ Například v New Yorku a Kalifornii bylo podáno dvanáct žalob týkajících se autorských práv proti společnostem OpenAI a Microsoft, které budou sloučeny a projednány u okresního soudu Spojených států pro jižní obvod státu New York. Toto sloučení zahrnuje řadu žalob, v nichž se tvrdí, že použití knih, článků a přepisů žalovanými k tréninku nástrojů AI nespĺňuje podmínky chráněného spravedlivého použití. Viz: <https://www.theguardian.com/books/2025/apr/04/us-authors-copyright-lawsuits-against-openai-and-microsoft-combined-in-new-york-with-newspaper-actions> Na začátku února 2025 uspěla společnost Thomson Reuters ve sporu proti společnosti Ross Intelligence v prvním významném případě týkajícím se autorských práv umělé inteligence ve Spojených státech. Společnost podala v roce 2020 žalobu na startup zabývající se právní umělou inteligencí Ross Intelligence, ve které obvinila Ross Intelligence z kopírování obsahu ze své právní informační služby Westlaw. Soud rozhodl ve prospěch společnosti Thomson Reuters a konstatoval, že Ross Intelligence skutečně porušila autorská práva společnosti. Viz: <https://www.wired.com/story/thomson-reuters-ai-copyright-lawsuit/>. V červnu 2025 vyzvala koalice profesních organizací zastupujících kolektivní hlas profesí kreativního průmyslu Evropský parlament, aby se zabýval několika nevyřešenými otázkami týkajícími se autorských práv a umělé inteligence: <https://composeralliance.org/news/2025/6/joint-letter-to-the-european-parliament-s-juri-committee-on-the-upcoming-own-initiative-report-on-copyright-and-generative-ai/>

6. Závěr

Ačkoli základní profesní povinnosti advokátů zůstávají neměnné, kontext, v němž jsou uplatňovány, se v důsledku technologického pokroku, jako je GenAI, rychle vyvíjí. Toto měnící se prostředí vyžaduje neustálou reflexi a přizpůsobování s cílem zajistit, aby základní hodnoty advokátní profese byly zachovány i tváří tvář novým výzvám a příležitostem v právní praxi.

Tato příručka se snaží upozornit na klíčové profesní povinnosti, které jsou relevantní při používání nástrojů Gen AI advokáty. Zároveň se snaží poukázat na několik nových otázek, které mají význam pro budoucnost ve světle základních hodnot advokátní profese. Nejedná se o ucelený soubor zásad, ale o přehled těch, které jsou v době vzniku této příručky nejčastěji diskutovány v souvislosti s používáním AI advokáty.

Příloha 1 – Zdroje týkající se používání generativní AI advokáty a/nebo soudními profesionály

Země	Název
Argentina	Protokol o používání generativní umělé inteligence v soudnictví (listopad 2024)
Austrálie (Nový Jižní Wales)	Generativní AI: Zdroje týkající se odpovědného používání generativní umělé inteligence (Gen AI) v řízeních Nejvyššího soudu (včetně briefingu pro právníky) Advokátní komora Nového Jižního Walesu: AI a advokáti
Austrálie (Queensland)	Používání generativní AI
Austrálie (Victoria)	Příručka pro účastníky soudních sporů: odpovědné používání umělé inteligence v soudních sporech (Nejvyšší soud) Odpovědné používání umělé inteligence v soudních sporech: příručka pro účastníky soudních sporů (okresní soud)
Belgie	Příručka k používání generativní AI právníky (FR/NL)
Brazílie	Brazilská advokátní komora (OAB) (listopad 2024)
Kanada	CBA – Etika umělé inteligence pro advokáty
Kanada	Kolegium patentových zástupců a zástupců pro ochranné známky – Generativní umělá inteligence (GenAI) v praxi patentových zástupců a zástupců pro ochranné známky – etické a praktické aspekty
Kanada (Alberta)	Příručka generativní AI – Jak mohou advokáti bezpečně využít příležitosti, které nabízí generativní AI
Kanada (Britská Kolumbie)	Praktické zdroje Pokyny k profesní odpovědnosti a generativní AI
Kanada (Manitoba)	Generativní umělá inteligence – pokyny pro použití v právní praxi
Kanada (Newfoundland a Labrador)	Umělá inteligence ve vaší praxi
Kanada (Ontario)	Bílá kniha, duben 2024 – Používání generativní umělé inteligence držiteli licence Advokátní komora Ontaria – doplňující poznámky k praxi
Kanada (Quebec)	Quebecká advokátní komora – Praktický průvodce pro odpovědné používání generativní umělé inteligence

Kanada (Saskatchewan)	Pokyny pro používání generativní umělé inteligence v právní praxi Používání nástrojů generativní umělé inteligence (GenAI) k získávání právních informací (Advokátní komora Saskatchewan a Saskatchewan Access to Legal Information (SALI)) (červen 2025)
Čína (Hongkong)	Dopad umělé inteligence na advokátní profesi Profesní povinnosti při používání GEN AI
Kolumbie	ACUERDO PCSJA24-12243 16. prosince 2024, „Por el cual se adoptan lineamientos para el uso y aprovechamiento respetuoso, responsable, seguro y ético de la inteligencia artificial en la Rama Judicial” („Kterým se přijímají pokyny pro respektující, odpovědné, bezpečné a etické používání a využívání umělé inteligence v soudnictví.”) (pouze ve španělštině) (prosinec 2024)
Česká republika	Stanovisko k užívání umělé inteligence (AI) při poskytování právních služeb (pouze v češtině) (září 2023)
Spojené arabské emiráty (Dubaj)	Praktická metodická poznámka č. 2 z roku 2023 Pokyny k používání velkých jazykových modelů a generativní AI v řízeních před soudy DIFC , Mezinárodní finanční soudy v Dubaji
EU (CCBE)	Úvahy CCBE o právních aspektech umělé inteligence, 2020
EU (CCBE)	Průvodce používáním nástrojů založených na umělé inteligenci advokáty a advokátními kancelářemi v EU, 2022
EU (SDEU)	Strategie pro umělou inteligenci (listopad 2023)
EU (FBE)	Federace evropských advokátních komor „Pokyny pro advokáty, jak využít příležitosti nabízené velkými jazykovými modely a generativní umělou inteligencí“
Evropa (Rada Evropy)	Využití generativní umělé inteligence (AI) soudními profesionály v pracovním kontextu (2024)
Estonsko	Tehisaru juhend advokaatidele (Pokyny pro používání umělé inteligence advokáty), prosinec 2024 (pouze v estonštině)
Francie	Conseil National des Barreaux, Utilisation des systèmes d'intelligence artificielle générative (září 2024) Conseil National des Barreaux, Grille de lecture – Synthèse des consultations effectuées par le groupe de travail sur l'intelligence artificielle (červen 2025) Cour de Cassation „Préparer la Cour de cassation de demain – Cour de cassation et intelligence artificielle“ (duben 2025)
Mezinárodní advokátní komora (IBA)	Budoucnost je nyní: Umělá inteligence a advokátní profese (září 2024)

Itálie	Charta zásad pro vědomé používání systémů umělé inteligence v právní oblasti (HOROS) , Milánská advokátní komora (prosinec 2024)
Irsko	Etický nástroj: Etické používání a příklady použití umělé inteligence v advokátní praxi , Irská advokátní komora (29. dubna 2025)
Malajsie	Advokátní komora Malajsie, Rizika a opatření při používání generativní umělé inteligence v advokátní profesi, konkrétně ChatGPT , listopad 2023
Nový Zéland	Pokyny pro používání generativní umělé inteligence u soudů a tribunálů – právníci, Soudy Nového Zélandu , prosinec 2023
Nigérie	Pokyny pro používání umělé inteligence v advokátní profesi v Nigérii , Nigérijská advokátní komora (srpen 2024)
Polsko	Umělá inteligence v práci advokáta: doporučení, jak by advokáti měli používat nástroje založené na umělé inteligenci , květen 2025
Jihoafrická republika	Návrh etických pokynů pro advokáty v Jižní Africe ohledně používání generativní AI (v přípravě, stav k červnu 2025)
Singapur	(připravuje se) Veřejná konzultace k pokynům pro používání generativní umělé inteligence v právním sektoru (1. září 2025)
Španělsko	Libro blanco sobre la IA – Bílá kniha o umělé inteligenci (vyjde v říjnu 2025)
Švédsko	Vägledning om användning av generativ AI i advokatverksamhet (Pokyny pro používání generativní umělé inteligence v advokátní praxi) (pouze ve švédštině) (červen 2025)
Spojené království (Anglie a Wales)	Advokátní komora Anglie a Walesu: Generativní AI – základní informace, 17. listopadu 2023 Úřad pro regulaci advokátů: Zpráva o výhledu rizik: Používání umělé inteligence na právním trhu Advokátní komora Anglie a Walesu: Úvahy při používání ChatGPT a generativního softwaru umělé inteligence založeného na velkých jazykových modelech (leden 2024)
Spojené království (Skotsko)	Advokátní komora Skotska: Průvodce generativní AI
USA	MIT Computational Law (AI) (Pracovní skupina pro odpovědné používání generativní AI advokáty)
USA (ABA)	Orientace v oblasti AI v soudnictví: Nové pokyny pro soudce a jejich komory, únor 2025, The Sedona Conference Journal, svazek 26, připravováno na rok 2025
USA (ABA)	Americká advokátní komora – stálý výbor pro etiku a profesní odpovědnost (stanovisko 512)

USA (Arizona)	Arizonský zákoník soudní správy – kapitola 5: Automatizace – oddíl 1-509: Používání generativní technologie umělé inteligence a velkých jazykových modelů
USA (Kalifornie)	Advokátní komora státu Kalifornie (Stálý výbor pro profesní odpovědnost a etiku): Praktické pokyny pro použití generativní umělé inteligence v advokátní praxi Vzorová politika pro použití generativní umělé inteligence
USA (Connecticut)	Soudní moc státu Connecticut, Zásady a postupy soudní moci týkající se umělé inteligence, únor 2024
USA (Delaware)	Prozatímní politika týkající se používání generativní umělé inteligence soudními úředníky a soudním personálem, říjen 2024
USA (Florida)	Návrh poradního stanoviska Floridské advokátní komory č. 24-1 týkající se používání generativní umělé inteligence advokáty – oficiální oznámení Průvodce Floridské advokátní komory pro začátek práce s umělou inteligencí
USA (Illinois)	Politika Nejvyššího soudu státu Illinois týkající se umělé inteligence, 1. ledna 2025 Politika Nejvyššího soudu státu Illinois týkající se umělé inteligence, soudní referenční list, 1. ledna 2025
USA (Kentucky)	Soudní dvůr státu Kentucky, Standard generativní umělé inteligence, březen 2024
USA (Louisiana)	Dopis Nejvyššího soudu státu Louisiana o vzniku technologie umělé inteligence, leden 2024
USA (Maryland)	Soudní systém Marylandu, Pokyny pro přijatelné používání nástrojů a platform umělé inteligence (AI), 15. dubna 2024
USA (Michigan)	Stanovisko JI-155 (povinnost technologické kompetence), Advokátní komora státu Michigan, 27. října 2023
USA (New Jersey)	Advokátní komora státu New Jersey, Předběžné pokyny pro používání umělé inteligence advokáty ve státě New Jersey, leden 2024 Prohlášení o zásadách pro pokračující používání umělé inteligence, včetně generativní umělé inteligence, soudním systémem státu New Jersey
USA (New York)	Zpráva a doporučení pracovní skupiny New York State Bar Association pro umělou inteligenci, duben 2024 Advokátní komora města New York, Umělá inteligence a soudnictví státu New York: předběžná cesta, červen 2024
USA (Jižní Dakota)	Jednotný soudní systém Jižní Dakoty (USA) – Pokyny k generativní AI, červen 2024

USA (Utah)	Prozatímní pravidla pro používání generativní umělé inteligence, říjen 2023
USA (Západní Virginie)	Komise pro soudní vyšetřování, poradní stanovisko 2023-22
UNESCO	Globální soubor nástrojů k AI a právnímu státu pro soudnictví (2023)
UNESCO	Návrh pokynů UNESCO pro používání systémů umělé inteligence u soudů a tribunálů (2024)